

gen har til formål at varetage specielle hensyn, til sigter den sammenfattende fysiske planlægning således at varetage generelle samfundsmæssige hensyn med hensyn til arealanvendelse og lokalisering m. v. Som illustration kan nævnes, at det inden for sektorplanlægningens rammer kan være vanskeligt at overskue andre end de direkte arealmæssige og økonomiske følger af et givet anlæg, og at dette forhold rummer en åbenbar risiko for uheldige resultater målt i et større samfundsmæssigt perspektiv, d. v. s. efter en samlet vurdering af det pågældende anlægs konsekvenser for andre samfundssektorer.

Med udtrykket *oversigtlig fysisk planlægning* til sigtes det at fremhæve forskellen fra den detaljerede regulering af anvendelsen af de enkelte faste ejendomme, der finder sted ved f. eks. byplanvedtægter i medfør af byplanloven og bygningsvedtægter i medfør af bygge-loven. Den oversigtlige fysiske planlægning angiver hovedtrækkene i arealanvendelsen og kan også betegnes som en rammebetonet planlægning, idet rammerne — de beskrivende retningslinier — efterhånden udfyldes ved detailplanlægningen og den konkrete administration af lovgivningens almindelige regler om regulering af fast ejendom.

I perioden efter den anden verdenskrig har Danmark i lighed med andre europæiske lande undergået gennemgribende strukturelle forandringer. Nogle af de mest markante træk i denne udvikling har været byernes vækst og vandringer fra land til by samt det stigende omfang af offentlige anlæg.

Landbrugets andel af det samlede antal beskæftigede er faldet fra ca. 25 pct. i 1950 til ca. 10 pct. i 1970. Det må antages, at denne andel vil formindskes yderligere i takt med en fortsat nedlæggelse af selvstændige landbrugsbedrifter som led i landbrugsstrukturens rationalisering.

Omvendt har industrien og navnlig serviceerhvervene indtaget en dominerende rolle i det danske samfund. I perioden 1950-1965 voksede antallet af beskæftigede i den egentlige industri fra ca. 300.000 til omkring 420.000 eller med ca. 40 pct. Efter 1965 har tendensen til stigende beskæftigelse i industrien været afdæmpet, hvorimod de ikke-vareproducerende erhverv, d. v. s. serviceerhvervene, har været i stærk vækst. I 1965 beslagnede serviceerhvervene ca. 44 pct. af det samlede antal beskæftigede, og det må påregnes, at andelen vil blive forøget ganske betydeligt i de kommende år.

Denne forskydning i erhvervsstrukturen har medvirket til den betydelige byvækst, som især har været koncentreret i hovedstadsregionen og omkring de større provinsbyer. Under ét har ændringerne i erhvervsstrukturen, urbaniseringen og forbed-

ringen i leveforholdene ført til, at det samlede bolig-etageareal i tiden fra 1950 til 1970 skønsmæssigt er øget med 50 pct., og at det øvrige etageareal (excl. landbrug og fritidshuse) næsten er fordoblet. Det tilsvarende bebyggede areal er øget endnu mere på grund af overgang til mere arealkrævende bebyggelsesformer.

Denne udvikling, der har været accelererende, indgår i et samfundsmønster, hvis komponenter til stadighed forandres og påvirker hinanden. Byvæksten er således på en gang konsekvens af og forudsætning for de omtalte ændringer i erhvervsstrukturen, og der er på samme måde tale om en vekselvirkning mellem byvæksten og den økonomiske velstandsstigning, der har fundet sted særlig kraftigt siden slutningen af 1950'erne. Med den øgede materielle velfærd forøgedes mulighederne for social sikkerhed og for tilvejebringelsen af andre goder og serviceydelser såsom skoler, hospitaler, biblioteker o. s. v. Også mulighederne for at indødekomme den øgede interesse for rekreative udfoldelsesmuligheder har været stærkt stigende i de senere år.

Med gennemførelsen af en række lovreformer, bl. a. på det sociale, det undervisningsmæssige og det administrative område, har man fastlagt hovedlinjerne i udviklingen på længere sigt for den pågældende sektor.

Sammenhængen og vekselvirkningen mellem de forskellige samfundssektorer medfører imidlertid betydelige administrative problemer i relation til arealanvendelsen og lokaliseringen, idet forfølgelsen af ét formål kan komme til at indvirke på mulighederne for at tilgodese andre lige så samfundsgavnligt formål.

Sådanne konflikter viser sig tydeligt på det økonomiske område, hvor en prioritering til fordel for ét projekt vil udskyde gennemførelsen af et andet projekt. For så vidt angår den fysiske planlægning og herunder navnlig arealanvendelsesplanlægningen kendes tilsvarende problemer, hvor tilmed den prioritering, der ligger til grund for beslutninger om arealanvendelsen, i mange situationer kan betegnes som definitivt sammenlignet med en økonomisk prioritering. En vis anvendelse af et areal vil nemlig som oftest udelukke arealets senere udnyttelse til andre formål. Når man har truffet beslutning om at inddrage et areal til bymæssig bebyggelse eller om placering af et større anlæg, udelukker dispositionen, at det pågældende areal anvendes til andre formål, som det også ville være velegnet til at opfylde. Man vil derfor i realiteten være tvunget til at foretage et definitivt valg mellem de flere foreliggende anvendelsesmuligheder. Hertil kommer, at man ved lokaliseringsen af et større anlæg som f. eks. en flyve-